

Byla C-600/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. spalio 2 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour de cassation (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugsėjo 8 d.

Kasatorė:

Royal Football Club Seraing

Kitos kasacinio proceso šalys:

Tarptautinė futbolo asociacijų federacija (FIFA)

Europos futbolo asociacijų sąjunga (UEFA)

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association
(URBSFA) ASBL

Dalyvaujant:

Doyen Sports Investment Limited (šalis, įtraukta į bylą siekiant priimti bendrą sprendimą)

I. Pagrindinės bylos dalykas

- 1 Pagrindinėje byloje nagrinėjamas *Royal Football Club Seraing* kasacinis skundas prieš Tarptautinę futbolo asociacijų federaciją (FIFA), Europos futbolo asociacijų sąjungą (UEFA) ir *Union Royale Belge des Sociétés de Football-Association* (Belgijos karališkoji futbolo asociacija) (URBSFA); juo iš esmės prašoma pripažinti, kad FIFA taisyklės, kuriose numatytas draudimas tretiesiems asmenims turėti žaidėjų ekonomines teises (ši veikla vadinama *third party ownership* arba *third party investment*), yra neteisėtos pagal Sąjungos teisę. Šiuo kasaciniu skundu taip pat prašoma atlyginti žalą, kurią *Royal Football Club Seraing* patyrė dėl šio

draudimo taikymo. Kartu reikia pažymėti, kad FIFA drausmės komisija skyrė *Royal Football Club Seraing* nuobaudas, kurios buvo patvirtintos Šveicarijos sporto arbitražo teismo sprendimu; šį sprendimą Šveicarijos federalinis teismas paliko galioti.

II. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

- 2 *Cour de cassation de Belgique* (Kasacinis teismas, Belgija) mano, jog tam, kad galėtų priimti sprendimą pagrindinėje byloje, pagal SESV 267 straipsnį jis turi pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio išaiškinimo, siekiant nustatyti, ar šiomis nuostatomis draudžiama arbitražo sprendimo *res judicata* galia ir įrodomoji galia tretiesiems asmenims, kai atitikties Sąjungos teisei kontrolę atliko valstybės, kuri nėra Sąjungos narė, teismas.

III. Prejudiciniai klausimai

1. Ar pagal Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalį, siejamą su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, draudžiama nacionalinės teisės nuostatas, kaip antai Belgijos teismų kodekso 24 straipsnį ir 171[3] straipsnio 9 dalį, kuriose įtvirtintas *res judicata* galios principas, taikyti arbitražo sprendimui, kurio atitikties Europos Sąjungos teisei kontrolę atliko ne Sąjungos valstybės narės teismas, negalintis pateikti prejudicinio klausimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui?
2. Ar pagal Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalį, siejamą su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią arbitražo sprendimui, kurio atitikties Europos Sąjungos teisei kontrolę atliko ne Sąjungos valstybės narės teismas, negalintis pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prejudicinio klausimo, trečiųjų asmenų atžvilgiu suteikiama įrodomoji galia, nesant priešingų įrodymų, kuriuos turi pateikti šios šalys?

IV. Nurodytos pagrindinės nacionalinės teisės nuostatos

- 3 Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos išdėstytos toliau.

A. „Loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé“ (2004 m. liepos 16 d. Įstatymas dėl Tarptautinės privatinės teisės kodekso)

– 22 straipsnio 1 dalis

„Užsienio teismo sprendimas, vykdytinas valstybėje, kurioje jis buvo priimtas, pripažįstamas visiškai arba iš dalies vykdytinu Belgijoje 23 straipsnyje nustatyta tvarka.“

– 26 straipsnis:

„Užsienio teismų sprendimų įrodomoji galia

1. Užsienio teismo sprendimas Belgijoje laikomas autentišku, kiek tai susiję su teismo padarytomis išvadomis, jeigu jis atitinka jo autentiškumui būtinas sąlygas pagal valstybės, kurioje jis buvo priimtas, teisę. Užsienio teismo padarytos išvados atmetamos, jeigu dėl jų kyla su viešąja tvarka akivaizdžiai nesuderinamų pasekmių.

2. Užsienio teismo padarytas išvadas paneigiančius įrodymus galima pateikti bet kokiomis teisinėmis priemonėmis.“

Teismų kodeksas

– 24 straipsnis:

„Kiekvienas galutinis sprendimas nuo jo paskelbimo turi *res judicata* galią.“

– 28 straipsnis:

„Kiekvienas sprendimas įgyja *res judicata* galią, kai dėl jo nebegalima pateikti prieštaravimų arba jo apskųsti, išskyrus įstatymo numatytas išimtis ir nedarant poveikio ypatingųjų skundų pasekmėms.“

– 1713 straipsnio 9 dalis:

„Arbitražo sprendimas šalių tarpusavio santykiams turi tokį patį poveikį kaip ir teismo sprendimas.“

V. Faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 4 Pirmoji kita kasacinio proceso šalis Tarptautinė futbolo asociacijų federacija (FIFA) yra pagal Šveicarijos teisę įsteigta pelno nesiekianti asociacija, kurios buveinė yra Ciuriche, Šveicarijoje. Ji vienija nacionalines asociacijas, atsakingas už futbolo organizavimą ir kontrolę savo šalyse.

- 5 Pagal įstatus ji turi reglamentavimo įgaliojimus, kurie leidžia nustatyti taisykles, privalomas tiek jos nariams, tiek tiesiogiai arba per šias asociacijas – kiekvienos šalies futbolo klubams ir juose registruotiems žaidėjams.
- 6 Šiomis taisyklėmis turi būti siekiama skatinti sporto sąžiningumą, etiką ir garbingą žaidimą, taip pat neleisti, kad tokie metodai ir praktika, kaip korupcija, dopingas ar manipuliavimas rungtynėmis, keltų pavojų rungtynių ir varžybų, oficialių žaidėjų ir klubų sąžiningumui ir lemtų piktnaudžiavimą.
- 7 Antroji kita kasacinio proceso šalis Europos futbolo asociacijų sąjunga (UEFA) yra pagal Šveicarijos teisę įsteigta pelno nesiekianti asociacija, kurios buveinė yra Nione (Šveicarija) ir kuri vienija nacionalines Europos žemyno asociacijas.
- 8 Pagal UEFA įstatus jos tikslas, be kita ko, yra skatinti futbolą Europoje, laikantis „fair-play“, stebėti ir kontroliuoti visų formų futbolo Europoje raidą, rengti ir organizuoti tarptautines varžybas, nustatant dalyvavimo jose kriterijus, „neleisti, kad metodai ar praktika keltų pavojų rungtynių ar varžybų tvarkai ar kad futbole būtų piktnaudžiaujama“, ir „siekti savo tikslų imantis visų priemonių, kurias ji laiko tinkamomis, pavyzdžiui, nustatant taisykles, sudarant sutartis ir susitarimus, priimant sprendimus ar patvirtinant programas“ (jos įstatų 2 straipsnis).
- 9 Trečioji kita kasacinio proceso šalis *Union Royale Belge des Sociétés de Football-Association* (URBSFA), kurios buveinė yra Briuselyje (Belgija), yra Belgijos *de facto* asociacija, pripažinta visuomenine organizacija. Ji kartu su kitomis asociacijomis Belgijoje valdo dvi pirmąsias profesionalų futbolo ir mėgėjų futbolo lygas. Jos tikrieji nariai, be kita ko, yra futbolo klubai. Ji yra Belgijos nacionalinė asociacija, pirmųjų dviejų kitų kasacinio proceso šalių narė. Ji privalo laikytis FIFA ir UEFA įstatų, reglamentų ir sprendimų ir užtikrinti, kad jų laikytusi Belgijos klubai, taikant bendruosius teisės principus, viešosios tvarkos nuostatas ir šios srities nacionalinius, regioninius ir Bendrijos teisės aktus. Be to, pagal URBSFA įstatus šiai organizacijai suteikiami reglamentavimo, vykdomieji, sporto srities, drausmės ir teisminiai įgaliojimai Belgijos klubų atžvilgiu.
- 10 Šalis, įtraukta į bylą, kad būtų priimtas bendras teismo sprendimas, *Doyen Sports Investment Limited*, yra pagal Maltos teisę įsteigta privati bendrovė, kurios buveinė yra Slimoje (Malta). Vykdydama komercinio pobūdžio veiklą ji daugiausia dėmesio skiria finansinei paramai Europos futbolo klubams. Pagal šios bendrovės įstatus jos tikslai yra, be kita ko: a) futbolo žaidėjų įsigijimas; b) trenerių ir vadybininkų įsigijimas; c) atstovavimas futbolo žaidėjams, treneriams ir vadybininkams; d) žaidėjų, trenerių ir vadybininkų perkėlimas iš vieno klubo į kitą; e) atstovavimas klubams; f) pelno iš futbolo klubų gavimas arba aktyvus vaidmuo jų kasdienio valdymo veikloje, jeigu laikomasi FIFA reglamento ir visų kitų nacionalinių ar tarptautinių reglamentų; ir g) paskolų futbolo klubams teikimas.
- 11 Kasatorė *Royal Football Club Seraing*, kurios buveinė yra Serene (Belgija), yra pagal Belgijos teisę įsteigta pelno nesiekianti asociacija, valdanti Sereno futbolo

klubą, kuris yra URBSFA narys. Per 2013–2014 m. sezoną klubą perėmė nauji valdytojai, „užsibrėžę tikslą grąžinti klubą <...> į Belgijos ar net tarptautinio elito gretas“. „Kol kas tai yra 1 lygos mėgėjų klubas, t. y. stovi ant profesionalų futbolo slenksčio ir pagrindai yra užsimojęs kuo greičiau būti pripažintas profesionalų futbolo klubu, o tai reiškia, kad jis gali sustiprėti sportiškai ir finansiškai“.

- 12 FIFA priėmė „Žaidėjų statuso ir perkėlimo reglamentą“ (toliau – ŽSP reglamentas), kuriame nustatytos universalios ir privalomos žaidėjų statuso ir jų kvalifikacijos dalyvauti organizuotame futbole taisyklės. Kai kurios šio reglamento nuostatos yra tiesiogiai privalomos nacionaliniu lygmeniu ir turi būti be pakeitimų įtrauktos į nacionalinių asociacijų reglamentą. Kitas to reglamento nuostatas kiekviena asociacija turi įtraukti į savo reglamentą.
- 13 2014 m. rugsėjo 26 d. FIFA pranešime spaudai paskelbta, kad „siekdamas apsaugoti futbolo ir žaidėjų sąžiningumą vykdomasis komitetas priėmė principinį sprendimą, pagal kurį tretiesiems asmenims bus uždrausta įsigyti žaidėjų ekonomines teises nuosavybėn ir bus nustatytas pereinamasis laikotarpis“.
- 14 2014 m. gruodžio 22 d. aplinkraščiu, skirtu jos nariams, FIFA informavo nacionalines asociacijas, įskaitant URBSFA, kad 2014 m. gruodžio 18 ir 19 d. posėdyje jos vykdomasis komitetas patvirtino „naujas nuostatas, kurios turi būti įtrauktos į [ŽSP] reglamentą, dėl žaidėjų ekonominių teisių priklausymo tretiesiems asmenims ir dėl trečiųjų šalių įtakos klubams“, ir patikslino, kad jos įsigalios 2015 m. sausio 1 d. ir turi būti įtrauktos į nacionaliniu lygmeniu privalomų nuostatų sąrašą.
- 15 Nuo 2015 m. sausio 1 d. naujame ŽSP reglamento 18bis straipsnyje („Tretiosios šalies įtaka klubams“) nustatyta:
- „1. Joks klubas negali pasirašyti sutarties, pagal kurią kitam (-iems) klubui (-ams) ir vice versa arba tretiesiems asmenims būtų leidžiama dėl darbo arba perkeliant įgyti galimybę daryti įtaką klubo nepriklausomumui ar politikai ar jo komandų rezultatams.
2. FIFA drausmės komisija gali skirti nuobaudas klubams, nesilaikantiems šiame straipsnyje numatytų įpareigojimų.“
- 16 Nuo 2015 m. sausio 1 d. to paties reglamento 18ter straipsnyje („Žaidėjų ekonominių teisių priklausymas tretiesiems asmenims“) numatyta:
- „1. Joks klubas ar žaidėjas negali pasirašyti sutarties su trečiuoju asmeniu, pagal kurią šiam asmeniui būtų leidžiama visiškai arba iš dalies reikalauti kompensacijos už būsimą vieno klubo žaidėjo perkėlimą į kitą klubą arba jam būtų suteikta bet kokia su perkėlimu ar kompensacija už būsimą perkėlimą susijusi teisė.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas draudimas įsigalioja 2015 m. gegužės 1 d.

3. *Susitarimai, kuriems taikoma šio straipsnio 1 dalis, sudaryti iki 2015 m. gegužės 1 d., gali galioti iki susitarime numatytos jų galiojimo pabaigos. Tačiau jie negali būti pratęsimi.*
4. *Bet kuris susitarimas, kuriam taikoma šio straipsnio 1 dalis ir kuris pasirašytas 2015 m. sausio 1 d.–2015 m. balandžio 30 d., negali galioti ilgiau nei vienus metus nuo jo įsigaliojimo datos.*
5. *Iki 2015 m. balandžio mėn. pabaigos visi esami susitarimai, kuriems taikoma šio straipsnio 1 dalis, turi būti įtraukti į „Transfer Matching System“ (TMS). Visi tokius susitarimus pasirašę klubai visą jų tekstą, įskaitant visus pakeitimus ar priedus, turi pateikti TMS, nurodydami informaciją apie atitinkamą trečiąją šalį, žaidėjo vardą ir pavardę ir susitarimo galiojimo trukmę.*
6. *FIFA drausmės komisija gali skirti drausmines nuobaudas šiame priede nustatytų įpareigojimų nevykdantiems klubams ar žaidėjams.“*
- 17 Taigi pagal 18ter straipsnį: i) nuo 2015 m. gegužės 1 d. visiškai uždraudžiama sudarinėti šiai nuostatai prieštaraujančius naujus susitarimus; ii) sutartys dar gali būti sudarytos ir įsigaliojti laikotarpiu nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. balandžio 30 d., tačiau jos gali galioti tik vienus metus nuo jų pasirašymo; iii) sutartys, sudarytos ir įsigaliojusios iki 2015 m. sausio 1 d., toliau taikomos iki jų galiojimo termino pabaigos, tačiau nebegali būti pratęstos.
- 18 Trečiasis asmuo, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, yra „bet kuri šalis, išskyrus perkeltą žaidėją, abu klubus, iš kurio žaidėjas perkeliamas ir į kurį žaidėjas perkeliamas, arba bet kurį klubą, kuriame žaidėjas yra registruotas“ (ŽSP reglamento sąvokų apibrėžčių 14 punktą).
- 19 2015 m. sausio 30 d. kasatorė ir *Doyen Sports* sudarė susitarimą, kurio galiojimo terminas buvo nustatytas 2018 m. liepos 1 d. Šiuo susitarimu buvo aptartas būsimų specialių finansavimo sutarčių sudarymas dėl kiekvieno kasatorės žaidėjo, kurį abi šalys pasirinks bendru sutarimu, ir reglamentuotas trijų konkrečiai nurodytų žaidėjų ekonominių teisių perdavimas; pagal šį susitarimą *Doyen Sports* įgijo 30 % šių žaidėjų „federacinių teisių finansinės vertės“, o kasatorėi buvo draudžiama „nepriklausomai ir savarankiškai“ perleisti trečiajam asmeniui savo turimą šių žaidėjų ekonominių teisių dalį.
- 20 2015 m. balandžio 3 d. *Doyen Sports*, be kita ko, pareiškė ieškinį trims kitoms kasacinio proceso šalims *Tribunal de commerce francophone de Bruxelles* (Briuselio komercinių bylų teismas, nagrinėjantis bylas prancūzų kalba); 2015 m. liepos 8 d. kasatorė savanoriškai įstojo į bylą.
- 21 Kasatorė, be kita ko, prašė teismo pripažinti, kad, atsižvelgiant į Sąjungos teisę, konkrečiai į laisvo kapitalo judėjimo teisę, teisę laisvai teikti paslaugas, teisę į laisvą darbuotojų judėjimą ir konkurencijos teisę, visiškai pagal ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnius neleidžiamos veiklos (vadinamoji *third party ownership*

arba *third party investment* veikla) draudimas yra neteisėtas, pripažinti negaliojančiais visus reglamentus, kuriuose nustatytas toks visiškas draudimas, įpareigoti UEFA pakeisti savo „reglamentą dėl licencijų suteikimo klubams ir finansinio „fair-play“ taip, kad jis atitiktų *third party ownership* arba *third party investment* praktiką, ir pagal ankstesnio Belgijos civilinio kodekso 1382 straipsnį, pagal kurį dėl bet kokio asmens veiksmo, dėl kurio kitam asmeniui buvo padaryta žala, žalą privalo atlyginti kaltas dėl jos padarymo asmuo, sumokėti kasatorei preliminarią 500 000 EUR sumą žalai, patirtai dėl minėto reglamento 18bis ir 18ter straipsnių taikymo, atlyginti.

- 22 2015 m. liepos 7 d. kasatorė ir *Doyen Sports* sudarė susitarimą, panašų į 2015 m. sausio 30 d. susitarimą dėl naujo konkrečiai nurodyto žaidėjo 25 % ekonominių teisių perleidimo.
- 23 2015 m. rugsėjo 4 d. FIFA drausmės komisija pripažino kasatorę kalta dėl minėtų 18bis ir 18ter straipsnių pažeidimo, nes ji sudarė minėtus susitarimus; ši drausmės komisija uždraudė kasatorei registruoti žaidėjus keturis registracijos laikotarpius ir skyrė jai 150 000 Šveicarijos frankų baudą.
- 24 2016 m. sausio 7 d. FIFA apeliacinė komisija atmetė kasatorės apeliacinį skundą dėl tokio sprendimo.
- 25 2016 m. kovo 9 d. kasatorė apskundė minėtą 2016 m. sausio 7 d. sprendimą Šveicarijos sporto arbitražo teismui; ji kreipėsi į šį teismą pagal FIFA įstatuose įtvirtintą arbitražinę išlygą.
- 26 2016 m. lapkričio 17 d. sprendimu *Tribunal de commerce francophone de Bruxelles* pripažino, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti kasatorės reikalavimų.
- 27 2016 m. gruodžio 19 d. kasatorė pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo.
- 28 2017 m. kovo 9 d. sprendime arbitražo teismas pripažino, kad taikytina teisė yra:
 - FIFA reglamentai ir Šveicarijos teisė, įskaitant Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (toliau – EŽTK),
 - Sąjungos teisė, visų pirma Sutarčių nuostatos judėjimo laisvės ir konkurencijos srityje, remiantis imperatyviomis užsienio teisės nuostatomis, kaip tai suprantama pagal 1987 m. gruodžio 18 d. Šveicarijos federalinio įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės 19 straipsnį.
- 29 Jis padarė išvadą, kad ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsniai yra teisėti, draudimą registruoti žaidėjus sutrumpino iki trijų laikotarpių ir paliko galioti baudą.

- 30 2017 m. gegužės 15 d. kasatorė Šveicarijos federaliniame teisme pareiškė ieškinį dėl 2017 m. kovo 9 d. arbitražo sprendimo panaikinimo. 2018 m. vasario 20 d. sprendimu šis teismas atmetė šį ieškinį.
- 31 *Cour d'appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas) kasatorė prašė pripažinti tris kitas kasacinio proceso šalis atsakingomis pagal Civilinio kodekso 1382 ir paskesnius straipsnius. Ji teigė, kad trys kitos kasacinio proceso šalys pažeidė Sąjungos teisę, nes neleido sudaryti „*third party investment*“ arba „*third party ownership*“ sutarčių, kad dėl šio Sąjungos teisės pažeidimo ji neteko finansavimo ar plėtros priemonės ir kad drausminės nuobaudos turėjo žalingų pasekmių.
- 32 Negalėjimas sustiprinti savo komandos branduolio įdarbinant naujus žaidėjus kliudė komandos sportinei pažangai. Be to, klubas tris laikotarpius iš eilės negalėjo registruoti naujų jaunuolių arba pratęsti klube jau registruotų jaunuolių registracijos, dėl to buvo išregistruota ir netekta apie dešimt komandų, o visa tai lėmė negautas pajamas iš naujų dalyvių narystės įmokų ir per klubo rungtynes renkamų įėjimo mokesčių.
- 33 Kasatorė prašė apeliacinio teismo pripažinti ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnius neteisėtais, nes jais pažeidžiama Sąjungos teisė ir EŽTK, o dėl to, jos nuomone, kyla FIFA atsakomybė.
- 34 Kasatorė nurodė 13 apeliacinio skundo pagrindų:
- 1) teisės į laisvą kapitalo judėjimą pažeidimas;
 - 2) teisės laisvai teikti paslaugas pažeidimas;
 - 3) darbuotojų laisvo judėjimo teisės pažeidimas;
 - 4) SESV 102 straipsnio pažeidimas;
 - 5) SESV 101 straipsnio pažeidimas;
 - 6) EŽTK garantuojamos teisės į nuosavybę pažeidimas;
 - 7) UEFA taisyklės dėl „finansinio *fair-play*“ neteisėtumas atsižvelgiant į Sąjungos teisę (SESV 63, 101 ir 102 straipsniai);
 - 8) nuobaudų neteisėtumas atsižvelgiant į „Europos Sąjungos pagrindines laisves“;
 - 9) nuobaudų neteisėtumas atsižvelgiant į proporcingumo principą;
 - 10) nuobaudų neteisėtumas atsižvelgiant į bausmių individualizavimo principą;

- 11) Sporto arbitražo teismas neatitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų, nustatytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje ir EŽTK 6 straipsnyje;
- 12) dėl tokio privalomojo arbitražo padidėjo Sąjungos pagrindinių laisvių pažeidimų poveikis ir apskritai iš šių šalių buvo atimtos joms garantuojamos Sąjungos teisės;
- 13) 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo teismo sprendimo egzekvatūros nebuvimas.
- 35) Kaip pažymėjo apeliacinis teismas, kasatorė taip pat teigia, kad ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsniais pažeidžiamos kelios SESV ir EŽTK nuostatos. Pirmasis, antrasis, trečiasis ir ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindai grindžiami pagrindinių laisvių pažeidimu. Ketvirtasis ir penktasis apeliacinio skundo pagrindai susiję su konkurencijos teise. Šeštasis pagrindas grindžiamas EŽTK garantuojama teise į nuosavybę. Aštuntasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su drausminių nuobaudų teisėtumu. Devintasis–tryliktasis pagrindai susiję su: i) FIFA skirtų nuobaudų teisėtumu; ir ii) arbitražo sprendimo teisėtumu pagal Sąjungos teisę.
- 36) Dėl Sąjungos garantuojamų laisvių kasatorė, be kita ko, teigia, kad ginčijamas draudimas gali kliudyti laisvam kapitalo judėjimui, nes, kaip ir šioje byloje nagrinėjamu atveju, juo Maltos *third party owner* užkertamas kelias investuoti į Belgijos klubą. Šiuo draudimu ribojamas laisvas paslaugų judėjimas, nes dėl šio draudimo sukeliama defliacijos poveikio „žaidėjams“ skirtoms išlaidoms (atlyginimai, perkėlimas ir t. t.) sumažėja paslaugų apimtis. Ji teigia, kad *third party ownership* draudimu bus apribotos kai kurių Europos piliečių (profesionalaus futbolo žaidėjų, kurių tarptautinis perkėlimas tapo įmanomas dėl *third party ownership*) galimybės išvykti iš savo kilmės valstybės narės, kad susirastų darbą kitoje valstybėje narėje įsteigtame klube. Kasatorės nuomone, šie laisvo kapitalo, paslaugų ir darbuotojų judėjimo apribojimai niekaip negali būti pateisinami privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.
- 37) Kalbant apie konkurencijos teisę, kasatorė dėl SESV 102 straipsnio pažymi, jog, atsižvelgiant į tai, kad FIFA suteikė sau išimtinę teisę reguliuoti perkėlimų rinką (ir taip išplėsti savo reguliavimo veiklą, įtraukiant šioje rinkoje veikiančius trečiuosius asmenis), neginčytina, kad ji užima dominuojančią padėtį šioje rinkoje. Piktnaudžiavimas pasireiškia visišku visų esamų ir potencialių veiklos vykdytojų, kurie nėra klubai, pašalinimu iš atitinkamos rinkos, siekiant šią rinką rezervuoti savo galutiniams savo nariams, t. y. klubams.
- 38) Dėl SESV 101 straipsnio kasatorė mano, kad 18bis ir 18ter straipsniais, kurie gali būti laikomi FIFA narių susitarimo, dalyvaujant UEFA, rezultatu, ribojama konkurencija. Investavimo laisvės apribojimais varžoma klubų finansavimo laisvė ir iš esmės sutrikdomas konkurencijos procesas: apribojama klubų galimybė

nustatyti savo samdymo politiką. Nuo to nukentės „futbolo“ produkto vartotojai, nes gaus prastesnės kokybės produktą.

- 39 FIFA, kuri turi įrodyti, kad visiškas *third party ownership* arba *third party investment* veiklos draudimas yra pateisinamas ir proporcingas jo teisėtų tikslų įgyvendinimui, tokių įrodymų nepateikia.
- 40 Dėl nuobaudų teisėtumo kasatorė teigia, kad kiekviena nuobauda, grindžiama Sąjungos laisves pažeidžiančia taisykle, pati pažeidžia šias laisves.
- 41 FIFA ginčijo visus kasatorės nurodytus pagrindus ir, be kita ko, teigė, kad 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo teismo sprendimo *res judicata* pozityvioji galia šiame procese neleidžia abejoti *third party ownership* draudimo teisėtumu.
- 42 Briuselio apeliacinis teismas dėl pirmojo–šeštojo ir aštuntojo pagrindų nusprendė, jog iš Teismų kodekso 1713 straipsnio 9 dalies, taip pat iš to paties kodekso 24 ir 28 straipsnių matyti, kad arbitražo sprendimas turi *res judicata* galią nuo jo priėmimo dienos, ir prieš tai neprivaloma pradėti egzekvatorės procedūros, nebent tokį sprendimą panaikina valstybės teismas. Nagrinėjamu atveju arbitražo sprendimas yra galutinis ir įgijo *res judicata* galią po to, kai 2018 m. vasario 20 d. Šveicarijos federalinis teismas atmetė ieškinį dėl panaikinimo. Arbitražo sprendime išsprendžiamas ginčijamas reglamento 18bis ir 18ter straipsnių suderinamumo su Sąjungos teise klausimas, kuris buvo identiškas suformuluotas apeliaciniame teisme nagrinėjant ieškinį dėl civilinės atsakomybės.
- 43 Dėl devintojo–tryliktojo pagrindų apeliacinis teismas nusprendė, kad kasatorė nepagrįstai ginčija Sporto arbitražo teismo paskirtų drausminių nuobaudų ir arbitražo sprendimo galiojimą. Nė viena šalis neginčijo Sporto arbitražo teismo jurisdikcijos. Taigi drausminių nuobaudų neteisėtumu grindžiamas pagrindas, susijęs su privalomuoju arbitražo pobūdžiu, yra nepagrįstas. Be to, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją arbitražo teismas nėra teismas, kaip jis suprantamas pagal SESV 267 straipsnį, todėl negali jam pateikti prejudicinių klausimų.
- 44 Apeliacinis teismas konstatavo, kad tai, jog pagal SESV 267 straipsnį, kaip jį aiškina Teisingumo Teismas, Belgijos ar užsienio arbitražo teismas negali kreiptis į Teisingumo Teismą, savaime nereiškia, kad arbitražo teismo sprendimai tampa negaliojantys atsižvelgiant į EŽTK 6 straipsnio 1 dalį.
- 45 Jis priminė, kad 2018 m. vasario 20 d. išsamiai motyvuotame sprendime Šveicarijos federalinis teismas patvirtino savo ankstesnę jurisprudenciją ir konstatavo, kad Sporto arbitražo teismas yra tikras, nepriklausomas ir nešališkas arbitražo teismas ir kad nėra jokio pagrindo grįžti prie tvirtai nusistovėjusios jurisprudencijos.
- 46 Pagal Belgijos tarptautinės privatinės teisės kodekso 22 straipsnio 1 dalį kiekvienas užsienio teismo sprendimas automatiškai pripažįstamas Belgijoje netaikant jokios procedūros. Toks pripažinimas reiškia, kad Belgijoje pripažįstama

užsienio teismo sprendimo *res judicata* galia. 2018 m. vasario 20 d. Šveicarijos federalinio teismo sprendimo *res judicata* pozityvioji galia neleidžia kasatorei apeliaciniame teisme ginčyti Sporto arbitražo teismo, kaip nepriklausomo ir nešališko teismo, statuso ir arbitražo sprendimo galiojimo, be kita ko, atsižvelgiant į proporcingumo principą.

- 47 Galiausiai egzekvatūra susijusi tik su priverstiniu sprendimo vykdymu, t. y. jo vykdymu priverstiniu būdu. Arbitražo sprendimas nėra negaliojantis vien dėl to, kad jam nebuvo taikoma egzekvatūra. Vadinasi, nuobaudų neteisėtumo pagrindas, susijęs su arbitražo sprendimo egzekvatūros nebuvimu, yra nepagrįstas (tryliktasis pagrindas).
- 48 Drausminės nuobaudos, kurias Sporto arbitražo teismas taiko pagal ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnius, skiriamos kasatorei, o ne tretiesiems asmenims, kurie gali laisvai užsiimti futbolu. Taigi šios nuobaudos nėra neteisėtos atsižvelgiant į bausmių individualizavimo principą (dešimtas pagrindas).
- 49 Taigi apeliacinis teismas padarė išvadą, kad pagrindai, grindžiami Sąjungos teisės ir EŽTK garantuojamų teisių pažeidimu, yra nepriimtini arba nepagrįsti. Vadinasi, nurodyti pažeidimai, kurie priskiriami FIFA, nėra įrodyti. Atitinkamai kasatorės reikalavimas atlyginti žalą yra nepagrįstas.
- 50 Taigi 2019 m. gruodžio 12 d. sprendimu Briuselio apeliacinis teismas atmetė kasatorės apeliacinį skundą dėl 2016 m. lapkričio 17 d. sprendimo ir pripažino jos pateiktus reikalavimus nepagrįstais.
- 51 Dėl šio sprendimo kasatorė pateikė kasacinį skundą.

VI. Pagrindinės bylos šalių argumentai

- 52 Kasatorė pateikia tris kasacinio skundo pagrindus *Cour de cassation*.

Pirmasis kasacinio skundo pagrindas

- 53 Pirmajame kasacinio skundo pagrindu, grindžiamame privalomuoju arbitražo pobūdžiu, ji teigia, kad buvo pažeistos šios nuostatos:
- ESS 19 straipsnio 1 dalis,
 - SESV 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 ir 344 straipsniai,
 - Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 15, 16 ir 47 straipsniai,
 - 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių

- ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo, 1 straipsnis, 2 straipsnio 1 punktą, 4 ir 5 straipsniai,
- Sąjungos teisės veiksmingumo principas,
 - Sąjungos teisės viršenybės prieš nacionalinės teisės nuostatas principas, kylantis, be kita ko, iš ESS 4 straipsnio ir SESV 288 straipsnio,
 - Teismų kodekso 23–28 straipsniai ir 1713 straipsnio 9 dalis,
 - 2004 m. liepos 16 d. Įstatymo dėl tarptautinės privatinės teisės kodekso 22–27 straipsniai,
 - Civilinio kodekso 1383 ir 1384 straipsniai,
 - Konstitucijos 149 straipsnis.
- 54 Pirmoje kasacinio skundo pagrindo dalyje kasatorė primena, jog apeliaciniame teisme ji tvirtino, kad dėl privalomojo arbitražo Sporto arbitražo teisme, kuris buvo primestas jai vienašališkai, dar labiau pažeidžiamos Sąjungos pagrindinės laisvės ir apskritai atimamos iš jos Sąjungos garantuojamos teisės.
- 55 Byloje AT.40208 *International Skating Union's Eligibility Rules* Europos Komisija dėl Sporto arbitražo teismo naudai nustatytų arbitražinių išlygų, privalomų pagal Tarptautinės čiuožimo federacijos įstatus, nusprendė, kad „(57) taisyklės dėl apeliacinio arbitražo numatytos [šios federacijos] įstatų 25 straipsnyje ir jose nurodyta, kad „Sporto arbitražo teismo sprendimai yra galutiniai ir privalomi, o civilinio teismo jurisdikcija negalima“. (58) <...> Apeliacinio arbitražo taisyklėmis sustiprinami konkurencijos apribojimai. <...> Komisija mano, kad apeliacinio arbitražo taisyklėmis sustiprinami konkurencijos apribojimai, kuriuos lemia tinkamumo taisyklės. <...> Apeliacinio arbitražo taisyklės kartu su tinkamumo taisyklėmis sustiprina jų komercinės laisvės apribojimą ir potencialių [Tarptautinės čiuožimo federacijos] konkurentų išstūmimą“.
- 56 Kasatorė taip pat teigė, jog 2018 m. kovo 6 d. Sprendime *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158) Teisingumo Teismas dar kartą patvirtino, kad arbitražo institucijai būtina tikra teisminė kontrolė, kai tik kyla klausimas dėl pagrindinių Sąjungos teisės nuostatų, ir iš esmės padarė išvadą, kad valstybė narė pažeidžia savo pareigą užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą ir šios teisės autonomiją, kai sutinka būti saistoma tam tikrų rūšių arbitražo. Net jeigu tai yra „komercinis arbitražas“, kylantis iš šalių valios autonomijos, būtina, kad egzistotų teisminė kontrolė su galimybe pateikti prejudicinius klausimus, leidžiančius užtikrinti Sąjungos viešosios tvarkos laikymąsi. Panašiai (jeigu ne dar labiau) tuo atveju, kai dvi valstybės narės pagal dvišalę sutartį nustato arbitražą, FIFA įstatuose nustatytas įpareigojimas kreiptis į Sporto arbitražo teismą užkerta kelią visiškam Sąjungos teisės veiksmingumui ir kelia grėsmę šios teisės

autonomijai, visų pirma užkertant kelią pateikti prejudicinius klausimus Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

- 57 Ji pažymi, kad skundžiamame sprendime niekaip neatsižvelgiama į šį pagrindą, grindžiamą tuo, kad privalomasis arbitražas Sporto arbitražo teisme ir kartu Šveicarijos federalinio teismo vykdoma labai menka teisėtumo kontrolė trukdo veiksmingai taikyti Sąjungos teisę. Taigi jis nėra tinkamai motyvuotas (Konstitucijos 149 straipsnis).
- 58 Šio pirmojo pagrindo antroje dalyje kasatorė priekaištauja, kad skundžiamame sprendime nenagrinėta, ar 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo teismo sprendimas, kuriam jame pripažįstama *res judicata* galia, atitinka pagrindines Sąjungos teisės nuostatas, nors nebuvo atlikta jokia šio arbitražo sprendimo atitikties šiai teisei kontrolė.
- 59 Pagal SESV 344 straipsnyje įtvirtintą principą valstybės narės, įskaitant Belgiją, negali leisti, kad ginčui, susijusiam su Sutarčių taikymu ar aiškinimu, būtų taikomas kitas nei jose numatytas ginčų sprendimo būdas (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 31 punktą). Kita vertus, Sąjungos teisei „būdinga tai, kad ji yra kilusi iš savarankiško šaltinio, kurį sudaro Sutartys, kad ji yra viršesnė už valstybių narių teisę, ir tai, kad įvairios Sąjungos nuostatos yra tiesiogiai taikomos nacionaliniams subjektams ir pačioms valstybėms narėms. <...> Siekiant užtikrinti šios teisės sistemos ypatumų ir autonomijos išlaikymą, Sutartyse sukurta teisminė sistema, turinti garantuoti nuoseklų ir vienodą Sąjungos teisės aiškinimą“ (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 33 ir 35 punktai).
- 60 Pagal ESS 19 straipsnio 1 dalį nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi užtikrinti visišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse. Visų pirma kertinis taip sukurto teisminės sistemos akmuo yra SESV 267 straipsnyje numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 36 ir 37 punktai).
- 61 Nors pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą *res judicata* galios principo įgyvendinimo taisyklės turi būti nustatytos valstybių narių nacionalinėse teisės sistemose, „jos neturi būti mažiau palankios nei tos, kurios taikomos panašioms vidaus situacijoms (lygiavertiškumo principas), ir dėl jų įgyvendinti Bendrijos teisės sistemos suteiktas teises neturi tapti praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga (veiksmingumo principas)“ (2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 24 punktą).
- 62 Nors, kai dėl atitinkamų šalių valios jų ginčas išsprendžiamas arbitražo teismo, kuris negali būti laikomas „valstybės narės teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, ir kuris dėl to neturi teisės kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, sprendimu, valstybės narės teismų vykdoma arbitražo sprendimo kontrolė gali būti ribota, taip gali būti tik jeigu „esminės Sąjungos teisės nuostatos gali būti nagrinėjamos vykdam šią kontrolę ir

prireikus būti prašymo priimti prejudicinį sprendimą <...> dalykas“ (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 54 ir 55 punktai). Ši pagrindinių Sąjungos teisės nuostatų, ypač susijusių su Sąjungos viešąja tvarka, kontrolė yra dar svarbesnė, kai arbitražas yra „privalomasis“ pagal tokios asociacijos, kaip FIFA, įstatus.

- 63 Teismų kodekso 23–28 straipsniai ir Tarptautinės privatinės teisės kodekso 22–29 straipsniai negali trukdyti valstybės narės teismuose ginčyti kitoje procedūroje arbitražo teismo išspręstus klausimus dėl Sąjungos teisės viešosios tvarkos taisyklių, susijusių, be kita ko, su laisvu darbuotojų judėjimu (SESV 45 straipsnis ir Chartijos 15 straipsnis), laisve teikti paslaugas (SESV 56 ir Chartijos 16 straipsniai), laisvu kapitalo judėjimu (SESV 63 straipsnis), konkurencijos teise (SESV 101 ir 102 straipsniai), išaiškinimo. Dėl tokio *res judicata* galios principo taikymo, kai Belgijos teismui draudžiama tikrinti, ar Sporto arbitražo teismo sprendimu, kurį patikrino Šveicarijos federalinis teismas, nepažeidžiamos pagrindinės Sąjungos teisės nuostatos, ir prireikus šiuo tikslu pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus, minėtose srityse atsirastų kliūčių veiksmingai taikyti Sąjungos teisės normas, kurių nebūtų galima pateisinti teisinio saugumo principu, todėl toks taikymas turi būti laikomas prieštaraujančiu Sąjungos teisės veiksmingumo principui (2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, 30 ir 31 punktai).
- 64 Be to, iš Direktyvos 2014/104/ES 1 straipsnio, 2 straipsnio 1 punkto, 4 ir 5 straipsnių matyti, kad pagal Sąjungos teisę kiekvienam žala dėl konkurencijos teisės (t. y. SESV 101 ir 102 straipsnių) pažeidimo patyrusiam asmeniui užtikrinama galimybė veiksmingai pasinaudoti teise reikalauti visos šios žalos atlyginimo ir jį gauti ir kad pagal veiksmingumo principą nacionalinės materialinės ir procesinės normos turi būti taikomos taip, kad naudojimasis šia teise netaptų praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas.
- 65 Be to, pagal Chartijos 47 straipsnį kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą pagal įstatymą įsteigtame nepriklausomame ir nešališkame teisme.
- 66 Darytina išvada, jog konstatavus, kad pagrindai, susiję su tuo, kad FIFA pažeidė Sąjungos teisę ir EŽTK garantuojamas teises, yra nepriimtini arba nepagrįsti, neišnagrinėjus, ar arbitražo sprendimas atitinka pagrindines Sąjungos teisės nuostatas, kurios, kasatorės teigimu, yra pažeistos ir pagal kurias ji gali reikalauti atlyginti dėl šio pažeidimo patirtą žalą, skundžiamu sprendimu pažeidžiamos visos šiame pagrinde nurodytos nuostatos, išskyrus Konstitucijos 149 straipsnį (pareiga motyvuoti).

B. Antrasis kasacinio skundo pagrindas

- 67 Antrajame kasacinio skundo pagrindu, grindžiamame tuo, kad skundžiamu sprendimu buvo klaidingai atmetas kasatorės reikalavimas UEFA atlyginti žalą, kasatorė nurodo šių nuostatų pažeidimą:

- Konstitucijos 149 straipsnio,
 - SESV 101 ir 102 straipsnių,
 - 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo, 1 straipsnio 1 dalies, 2, 3, 4, 5 straipsnių ir 11 straipsnio 1 dalies,
 - Civilinio kodekso 1382, 1383 ir 1384 straipsnių.
- 68 Pirmoje šio pagrindo dalyje kasatorė tvirtino, kad UEFA aktyviai skatino uždrausti *third party ownership* arba *third party investment* susitarimus. Taigi pagal sąlygų lygiavertiškumo teoriją UEFA turi būti laikoma bent jau netiesiogiai pati prisidėjusi prie įvairios kasatorės patirtos žalos atsiradimo, todėl turi atsakyti kasatorei už jos atlyginimą. Pagal Direktyvos 2014/104 11 straipsnio 1 dalį UEFA yra viena iš „bendrais veiksmais konkurencijos teisę pažeidusi[u] įmon[ių]“, todėl turi būti laikoma solidariai atsakinga už šiais pažeidimais padarytą žalą, vadinasi, turi atlyginti visą šią žalą.
- 69 Antroje kasacinio skundo pagrindo dalyje kasatorė tvirtina, jog skundžiamame sprendime konstatuota, kad FIFA „yra pagal Šveicarijos privatinę teisę įsteigta pelno nesiekianti asociacija, vienijanti nacionalines asociacijas, atsakingas už futbolo organizavimą ir kontrolę savo atitinkamoje šalyje ir teritorijoje“, ir kad UEFA „yra pelno nesiekianti asociacija, vienijanti nacionalines Europos žemyno asociacijas“. Galiausiai kasatorė nurodo, kad UEFA yra asociacijų konfederacija, kuri pati yra FIFA narė. UEFA ginčijo šį teiginį.
- 70 SESV 101 ir 102 straipsniai turi tiesioginį poveikį privačių asmenų tarpusavio santykiams ir sukuria teisės subjektams teises, kurias nacionaliniai teismai turi saugoti (2019 m. kovo 14 d. Sprendimo *Skanska Industrial Solutions ir kt.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 24 punktą ir 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *Kone ir kt.*, C-557/12, EU:C:2014:1317, 20 punktą). Visiškai šių nuostatų veiksmingumui ir, konkrečiai kalbant, jose nustatytų draudimų veiksmingumui būtų pakenkta, jei bet kuris asmuo negalėtų prašyti atlyginti žalą, jam padarytą susitarimu ar veiksmais, kurie gali apriboti arba iškreipti konkurenciją (2019 m. kovo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Skanska Industrial Solutions ir kt.*, C-724/17, EU:C:2019:204, 2[5] punktą). Ši teisė į visišką žalos atlyginimą patvirtinta Direktyvos 2014/104/ES 1, 2, 3 ir 4 straipsniuose.
- 71 Dėl SESV 101 straipsnio taikymo kasatorė teigė, kad bet koks įmonių asociacijų asociacijos sprendimas įpareigoja jos narius, kurie, beje, privalo jo laikytis ir užtikrinti, kad jo būtų laikomasi, todėl jie, kaip ir įmonių asociacijų asociacija, kurioje priimtas sprendimas, yra šio sprendimo bendra autoriai (2005 m. sausio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Piau / Komisija*, T-193/02, EU:T:2005:22, 75 punktą). Šiuo tikslu reikalaujama ne to, kad asociacijos nariai iš tikrųjų būtų dalyvavę darant pažeidimą, o tik to, kad asociacija pagal savo vidaus taisykles

turėtų galimybę įpareigoti savo narius (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Finnboard / Komisija*, C-298/98 P, EU:C:2000:634).

- 72 Dėl SESV 102 straipsnio taikymo kasatorė nurodo, kad FIFA priimtos taisyklės, kuriomis draudžiami „*third party ownership*“ arba „*third party investment*“ susitarimai, taip pat gali būti laikomos piktnaudžiavimu kolektyvine dominuojančia padėtimi, kaip jis suprantamas pagal 102 straipsnį, dalyvaujant ir FIFA, ir UEFA, kiek tai susiję su jos įstatuose numatytu dalyvavimu FIFA, nes nacionalinės federacijos arba klubus vienijančios federacijos ūkio subjektų ir vartotojų atžvilgiu yra kolektyvinis subjektas.
- 73 Pagal SESV 102 straipsnį ir Direktyvos 2014/104 11 straipsnio 1 dalį dalyvavimą piktnaudžiaujant kolektyvine dominuojančia padėtimi, t. y. „bendrus veiksmus“, gali lemti „pasyvus prisidėjimas“ ir net „nebylus pritarimas veiksams“, ir nereikalaujama, kad įmonė turėtų teisę priimti sprendimus, imtis veiksmų ar skirti sankcijas, kiek tai susiję su piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi įgyvendinimu.
- 74 Kasatorės teigimu, darytina išvada, kad bet kokios UEFA atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl „*third party ownership*“ arba „*third party investment*“ draudimo taikymo, pašalinimas nėra teisiškai pagrįstas.

C. Trečiasis kasacinio skundo pagrindas

- 75 Trečiajame kasacinio skundo pagrinde kasatorė teigia, kad skundžiamu sprendimu atmestas jos ieškinys URBSFA, klaidingai nusprendus, kad dėl *res judicata* galią įgijusio 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo sprendimo įrodomosios galios jai teko pareiga įrodyti ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnių nesuderinamumą su Sąjungos teise, tačiau ji tokių įrodymų nepateikė.
- 76 Kasatorė nurodo, kad buvo pažeistos šios nuostatos:
- Konstitucijos 149 straipsnis,
 - ESS 19 straipsnio 1 dalis,
 - SESV 18, 45, 56, 63, 101, 102, 267 ir 344 straipsniai,
 - Chartijos 15, 16 ir 47 straipsniai,
 - 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo, 1 straipsnis, 2 straipsnio 1 punktas, 4 ir 5 straipsniai,
 - Sąjungos teisės veiksmingumo principas;

- Sąjungos teisės viršenybės prieš nacionalinės teisės nuostatas principas, kylantis, be kita ko, iš ESS 4 straipsnio ir SESV 288 straipsnio,
 - Teismų kodekso 23–28 straipsniai, 870 straipsnis ir 1713 straipsnio 9 dalis,
 - Civilinio kodekso 1165, 1315 straipsniai, 1350 straipsnio 3 dalis, 1352, 1382 ir 1383 straipsniai.
- 77 Kasatorės nuomone, kai nustatomas pagal SESV 63 straipsnį užtikrinamo laisvo kapitalo judėjimo apribojimas, kuris gali atsirasti dėl pagal SESV 101 straipsnį draudžiamo kartelio, susitarimo ar sprendimo, tokį apribojimą nustatęs asmuo turi įrodyti, kad jis pateisinamas teisėtais tikslais ir yra proporcingas šiems tikslams pasiekti.
- 78 Nors arbitražo sprendimas, turintis *res judicata* galią šalims, turi įrodomąją galią tretiesiems asmenims, kurie nebuvo bylos šalys, ir juo galima remtis prieš šiuos asmenis, iš šių nuostatų kylanti įrodomoji galia vis dėlto negali kliudyti Sąjungos teisės nuostatų veiksmingumui.
- 79 Kasatorės teigimu, remiantis šiomis nuostatomis negalima daryti išvados, jog dėl FIFA sprendimo atsiradusio laisvo kapitalo judėjimo apribojimo nukentėjusi šalis turi įrodyti, kad šis apribojimas nėra pateisinamas teisėtais tikslais ir jiems proporcingas dėl Sporto arbitražo sprendimo, kurio nesutiko panaikinti Šveicarijos federalinis teismas t. y. teismas, kuris, priešingai nei Belgijos teismai, neprivalo pateikti SESV 267 straipsnyje numatyto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, įrodomosios galios.
- 80 Dėl tokio šių nuostatų taikymo, kai Sporto arbitražo sprendimui suteikiama įrodomoji galia, kiek tai susiję su ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnių suderinamumu su kapitalo judėjimo, paslaugų teikimo ir darbuotojų laisvėmis ir SESV 101 ir 102 straipsniais, pareiga įrodyti Belgijos teismuose, kurie gali ir privalo pateikti Teisingumo Teismui klausimus, susijusius su Sąjungos teisės aiškinimu, kad priemone nebuvo siekiama teisėto tikslo ar kad ji nėra proporcinga siekiamam tikslui, tenka asmeniui, nukentėjusiam nuo tokių apribojimų. Tai didelė kliūtis veiksmingai taikyti Sąjungos taisykles šioje srityje, todėl turi būti pripažinta neatitiktis Sąjungos teisės veiksmingumo principui.
- 81 Kadangi skundžiamu sprendimu atsisakoma pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus, juo pažeidžiamos visos kasacinio skundo pagrinde nurodytos nuostatos.
- 82 Kitos kasacinio proceso šalys nurodo, kad visi šie kasacinio skundo pagrindai yra nepriimtini.

VII. *Cour de cassation* vertinimas ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

A. Dėl kasacinio skundo pirmojo pagrindo

- 83 *Cour de cassation* mano, kad pirma drausminių nuobaudų neteisėtumu grindžiamo pagrindo dalis, susijusi su privalomuoju arbitražo pobūdžiu, yra nepagrįsta, nes apeliacinis teismas atsakė į ją, konstatavęs, kad kilus ginčui kasatorė patvirtino Sporto arbitražo teismo jurisdikciją ir kad nė viena šalis neginčijo šio teismo jurisdikcijos.
- 84 Dėl antrosios kasacinio skundo pagrindo dalies *Cour de cassation* laikosi pozicijos, kad nepriimtumu grindžiamas pagrindas negali būti pripažintas pagrįstu. Skundžiamame sprendime kasatorės reikalavimas dėl FIFA atmetas ne todėl, kad ji nepateikė Sąjungos teise grindžiamų savo teiginių įrodymų, o todėl, kad dėl 2017 m. kovo 9 d. arbitražo sprendimo *res judicata* galios apeliaciniam teismui draudžiama iš naujo nagrinėti klausimą dėl ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnių suderinamumo su šia teise.
- 85 Pagal ESS 19 straipsnio 1 dalį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės; valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę gynybą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.
- 86 Pagal Chartijos 47 straipsnį kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme.
- 87 Direktyvos 2014/104/ES:
- 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šioje direktyvoje nustatytos tam tikros taisyklės, būtinos siekiant užtikrinti, kad bet kuris asmuo, patyręs žalą dėl konkurencijos teisės pažeidimo, kurį padarė įmonė arba įmonių asociacija, galėtų veiksmingai pasinaudoti teise reikalauti, kad ta įmonė ar įmonių asociacija atlygintų visą tą žalą; joje nustatomos taisyklės, kuriomis skatinama neiškraipyta konkurencija vidaus rinkoje ir šalinamos tinkamo jos veikimo kliūtys, užtikrinant lygiavertę apsaugą visiems tokią žalą patyrusiems asmenims visoje Sąjungoje,
 - 2 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad šioje direktyvoje „konkurencijos teisės pažeidimas“ yra SESV 101 ar 102 straipsnio arba nacionalinės konkurencijos teisės pažeidimas,
 - 4 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės, vadovaudamosi veiksmingumo principu, užtikrina, kad visos nacionalinės taisyklės ir procedūros, susijusios su naudojimu teise reikalauti žalos atlyginimo, būtų parengtos ir taikomos taip, kad dėl jų nebūtų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos suteikta teise į visišką žalos, padarytos dėl konkurencijos teisės pažeidimo, atlyginimą, ir kad pagal lygiavertiškumo principą nacionalinės taisyklės ir

procedūros, susijusios su ieškiniais dėl žalos, patirtos dėl SESV 101 ar 102 straipsnio pažeidimų, atlyginimo, galimai nukentėjusiosioms šalims turi būti ne mažiau palankios negu taikomos panašioms ieškiniams dėl žalos, patirtos dėl nacionalinės teisės pažeidimų, atlyginimo.

- 88 1982 m. kovo 23 d. Sprendime *Nordsee* (102/81, EU:C:1982:107) Teisingumo Teismas nurodė, jog svarbu, kad visų valstybių narių teritorijoje būtų visiškai laikomasi Bendrijos teisės, todėl sutarties šalys negali nuo jos nukrypti, ir atkreipė dėmesį į tai, kad jei sutartiniame arbitraže kyla Bendrijos teisės klausimų, bendrosios kompetencijos teismams gali tekti nagrinėti šiuos klausimus, kai jie teikia pagalbą arbitražo teismams, be kita ko, siekdami padėti jiems atlikti kai kuriuos procesinius veiksmus arba išaiškinti taikytiną teisę, arba kai jie vykdo arbitražo sprendimo kontrolę, kuri, atsižvelgiant į konkretų atvejį, yra didesnė ar mažesnė ir kurią jie privalo atlikti nagrinėdami apeliacinį skundą ar prieštaravimą dėl egzekvatūros arba bet kurios kitos taikytinuose nacionalinės teisės aktuose numatytos teisių gynimo priemonės.
- 89 2018 m. kovo 6 d. Sprendime *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158) Teisingumo Teismas nurodė, kad, siekiant užtikrinti Sąjungos teisės sistemos ypatumų ir autonomijos išlaikymą, Sutartyse sukurta teisminė sistema, turinti garantuoti nuoseklų ir vienodą Sąjungos teisės aiškinimą; šiomis aplinkybėmis pagal ESS 19 straipsnį nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi garantuoti visišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir iš šios teisės kylančių asmenų teisių teisminę gynybą, ir kad visų pirma kertinis taip sukurtos teisminės sistemos akmuo yra SESV 267 straipsnyje numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, kuria, užmezgant dialogą tarp teismų, būtent Teisingumo Teismo ir valstybių narių teismų, siekiama užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir taip garantuoti jos nuoseklumą, visišką veiksmingumą, autonomiją ir galiausiai savitą Sutartimis sukurtos teisės pobūdį.
- 90 2022 m. balandžio 7 d. Sprendime *Avio Lucos* (C-116/20, EU:C:2022:273) Teisingumo Teismas pirmiausia nurodė, kad siekiant užtikrinti tiek teisės ir teisinių santykių stabilumą, tiek gerą teisingumo vykdymą svarbu, kad teismo sprendimai, kurie išnaudojus visas galimas teisių gynimo priemones arba pasibaigus numatytiems pasinaudojimo jomis terminams tampa galutiniais, nebegalėtų būti ginčijami. Taigi Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus proceso nuostatų, suteikiančių sprendimui *res judicata* galią, net jeigu tai leistų ištaisyti su šia teise nesuderinamą nacionalinę situaciją. Antra, *res judicata* galios principo įgyvendinimo taisyklės, vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu, turi būti nustatytos jų vidaus teisės sistemose. Vis dėlto jos neturi būti mažiau palankios nei tos, kuriomis reglamentuojamos panašios vidaus situacijos (lygiavertiškumo principas), ir neturi būti nustatytos taip, kad praktiškai būtų neįmanoma arba pernelyg sunku naudotis Sąjungos teisine tvarka suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas).
- 91 Konstatavus, kad „pagal Teismų kodekso 1713 straipsnio 9 dalį „arbitražo sprendimas šalių tarpusavio santykiams turi tokį patį poveikį kaip ir teismo

sprendimas“ ir kad „pagal Teismų kodekso 24 ir 28 straipsnius kiekvienas galutinis sprendimas nuo jo paskelbimo momento turi res judicata galią <...> ir kiekvienas sprendimas įsiteisėja, kai tik jo nebegalima užginčyti arba apskusti, išskyrus įstatymo numatytas išimtis ir nedarant poveikio ypatingųjų skundų pasekmėms“, skundžiamame sprendime teigiama, kad „iš šių teisės nuostatų matyti, jog arbitražo sprendimas turi res judicata galią nuo jo priėmimo momento, prieš tai nesant reikalo pradėti egzekvatūros procedūros, nebent jį apeliacine tvarka pakeistų kiti arbitrai arba panaikintų valstybės teismas“.

- 92 Skundžiamame sprendime nurodyta, kad 2017 m. kovo 9 d. arbitražo sprendimas yra galutinis ir įgijo *res judicata* galią, kad juo išsprendžiamas ginčijamas klausimas dėl reglamento 18bis ir 18ter straipsnių suderinamumo su Sąjungos teise, todėl pagrindai, grindžiami nurodomu šių straipsnių neteisėtumu atsižvelgiant į SESV ir EŽTK pirmojo papildomo protokolo nuostatas, yra nepriimtini dėl arbitražo sprendimo *res judicata* galios.
- 93 Šioje kasacinio skundo pagrindo dalyje teigiama, kad skundžiamame sprendime nenagrinėta, ar 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo teismo sprendimas, kuriam skundžiamu sprendimu pripažįstama *res judicata* galia, atitinka pagrindines Sąjungos teisės nuostatas, kurių pažeidimą kasatorė nurodo teigdama, kad dėl to jai padaryta žala, nors nebuvo atlikta šio arbitražo sprendimo atitikties Sąjungos teisei kontrolė, leidžianti pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą.
- 94 Nagrinėjant šią kasacinio skundo pagrindo dalį reikia išaiškinti ESS 19 straipsnio 1 dalį ir prieš priimant sprendimą pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pirmąjį klausimą, išdėstyta šio sprendimo rezoliucinėje dalyje.

B. Dėl kasacinio skundo antrojo pagrindo

- 95 *Cour de cassation* mano, kad kasacinio skundo antrojo pagrindo pirma dalis neturi faktinio pagrindo, nes apeliacinis teismas atsakė į jį konstatuodamas, jog aplinkybė, kad UEFA aktyviai pritarė ginčijamam draudimui, neturi reikšmės civilinės atsakomybės požiūriu, juo labiau kad, atsižvelgiant į kasatorės reitingą 2015 m., jos dalyvavimas UEFA organizuojamose rungtynėse buvo visiškai hipotetinis.
- 96 Jis mano, kad nagrinėjant kasacinio skundo antrojo pagrindo antrą dalį reikia patikrinti faktines aplinkybes, o tai viršija jo įgaliojimus, todėl šis pagrindas yra nepriimtinas dėl su kasaciniu procesu susijusių priežasčių.

C. Dėl kasacinio skundo trečiojo pagrindo

- 97 *Cour de cassation* mano, kad šis pagrindas yra priimtinas, nes jis neįpareigoja fakto klausimu įvertinti kasatorės pateiktų pagrindų, skirtų su arbitražo sprendimu susijusiems įrodymams paneigti, ir kad pagrindas, kuriame nurodomas ESS 19 straipsnio 1 dalies pažeidimas, susijęs su viešąja tvarka ir gali būti pirmą kartą

pateiktas *Cour de cassation*. Jei šis pagrindas būtų pagrįstas, šios nuostatos pažeidimo pakaktų kasaciniam skundai patenkinti.

- 98 Skundžiamu sprendimu atmetamas kasatorės reikalavimas URBSFA, motyvuojant tuo, kad „*teismo sprendimu galima remtis prieš trečiuosius asmenis, t. y. kad pats jo buvimas teismų sistemoje yra privalomas visiems*“, kad „*galimybė remtis teismo sprendimu prieš trečiuosius asmenis reiškia, kad įrodomąja galia to, kas buvo nuspręsta ginčijamu klausimu ar ginčijamu aspektu, galima remtis prieš trečiuosius asmenis ir tretieji asmenys gali ja remtis, nebent būtų įrodyta priešingai*“, kad „*ši taisyklė taikoma arbitražo sprendimui*“ ir kad kasatorė nepaneigia 2017 m. kovo 9 d. Sporto arbitražo teismo sprendimo įrodomosios galios.
- 99 Kasacinio skundo pagrindu priekaištaujama, kad skundžiamu sprendimu kasatorei nustatyta pareiga paneigti minėtame arbitražo sprendime įtvirtintą prezumpciją, kad iš ŽSP reglamento 18bis ir 18ter straipsnių kylantys apribojimai atitinka pagrindines Sąjungos teisės nuostatas, kurių pažeidimą kasatorė nurodo, teigdama, kad dėl to ji patyrė žalos, nors nebuvo atlikta šio arbitražo sprendimo atitikties Sąjungos teisei kontrolė, kuri leistų pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą.
- 100 Nagrinėjant šią kasacinio skundo pagrindo dalį reikia išaiškinti ESS 19 straipsnio 1 dalį. Taigi prieš priimant sprendimą reikia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šio sprendimo rezoliucinėje dalyje suformuluotą antrąjį klausimą.